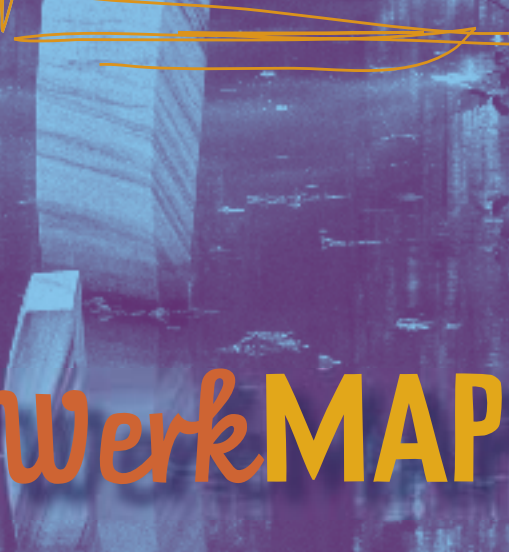

Muzzé

WerkMAP

MIDDELHEIMMUSEUM

August Rodin: ° Frankrijk 1840, † 1917
Charles Leplae ° België 1903, † 1961
Matt Mullican: ° USA 1951
Rik Wouters: ° België 1882, † 1916
Tony Cragg: ° Engeland 1949

Balzac, 1892-1997
Twee zwangere vrouwen, 1992-1993
Zonder titel, 1993
Het zotte geweld, 1912
Envelope, 1996

THEMA OPDRACHTEN:

Per thema zijn er werkbladen... die u en de kinderen voorbereiden om het spel zo efficiënt mogelijk te beleven. Deze zijn op aanvraag los te verkrijgen.

- bestel het themablad telefonisch en we sturen het u op per post - 03 828 15 34 - 03 828 13 50
 - per email : middelheimopenluchtmuseum@stad.antwerpen.be
 - of via de website: <http://museum.antwerpen.be/Middelheimmuseum/publiekswerking>
- beweging (1ste leerj.)
 - menselijk lichaam (2de leerj.)
 - beeldengroep (2de leerj.)
 - huid (3de leerj.)
 - kleur (3de leerj.)
 - beeldteken (4de leerj.)
 - leegte (5de leerj.)
 - omgeving (5de leerj.)
 - architecturaal (6de leerj.)
 - abstract (6de leerj.)

Inleiding

p. 1

Wist je dat

p. 2

Voorbereiding algemeen

p. 3

het verhaal

p. 4

woord + beeld, beter kijken, materiaal, tekenen

p. 6

Tijdens het bezoek

p. 7

Naverwerking algemeen

p. 7

woord + beeld, beter kijken, materiaal

p. 7-8

Plakboek

p. 9

10 thema's, een eigen keuze:

p. 9

Inleiding

Voorbereiding en naverwerking

Een museumbezoek is een plezierige en leerrijke ervaring. Veel kinderen komen via het schoolbezoek voor de eerste keer in contact met een museum.

Met Muzzzé, het nieuwe museumspel van het Middelheimmuseum, worden kinderen op een actieve manier bij de beelden betrokken. In Muzzzé komen 10 thema's uit de beeldhouwkunst aan bod.

Afhankelijk van de leeftijd en de keuze van de begeleider wordt telkens 1 thema het uitgangspunt van het actieve museumbezoek. Elk thema wordt geïllustreerd met beelden uit de collectie.

Er zijn drie mogelijkheden om Muzzzé te gebruiken:

- Je begeleidt het bezoek zelf.
- Een museumgids doet de begeleiding.
- Je kiest onder begeleiding voor een aansluitend atelier.

ALGEMEEN: opdracht toepasbaar op alle thema's.

Voor welke formule je ook kiest, het is zinvol de leerlingen voor te bereiden op het museumbezoek. Het gekozen thema kan worden ingeleid via algemene opdrachten. Hier vind je een inleidend verhaal van Muzzzé en opdrachten die vooruitlopen op activiteiten in het museum. Hiervoor gebruik je willekeurige tijdschriften, voorwerpen.

Het museumbezoek is een actieve bezigheid. De leerlingen doen impressies op, leggen associaties, vormen een eigen mening.

Ze verwoorden indrukken, gevoelens en wisselen gedachten uit.

De bedoeling is dat ze spontaan en met plezier beelden hebben ontdekt. Indien ze een atelier hebben gevolgd, hebben ze zich ook nieuwe expressiemogelijkheden eigen gemaakt. Je vindt algemene opdrachten om het bezoek op school af te ronden.

HET THEMA: specifieke opdracht voor één thema

Omdat je zelf kiest voor een thema, is hiervoor een aparte opdracht beschikbaar. Deze thema-opdrachten zijn op aanvraag los te verkrijgen. Zo krijg je specifieke info over het thema dat je koos.

Elk themablad bevat een thema-opdracht met afbeeldingen als voorbereiding, enkele opdrachten en foto's van de kunstwerken als naverwerking, achtergrondinfo over het thema.

PLAKBOEK:

Om alle losse werkjes en indrukken te bundelen en hiermee hun bezoek te illustreren, geven we de suggestie om een plakboek te maken.

VOORBEREIDING

Wist je dat

In 1950 organiseerde de stad Antwerpen in het Middelheimpark een internationale open-luchttentoonstelling voor beeldhouwkunst. Het grote succes van deze tentoonstelling gaf aanleiding tot het initiatief om in dit park permanent beelden te exposeren. Na ruim 55 jaar verzamelen is een collectie ontstaan die een overzicht geeft van de moderne beeldhouwkunst vanaf Rodin tot heden.

Vanaf 1993 vaart het museum een andere koers. Elk jaar vinden er meerdere tentoonstellingen plaats. Ook het aankoopbeleid kwam in een stroomversnelling terecht. Inmiddels is het park uitgebreid met bijna 7 hectare. In de nabije toekomst staan er heel wat veranderingen op til. Het kasteel wordt deel van het museum met daarin een centrale ontvangstruimte, cafetaria, bookshop en de kantoren van de administratie.

Het museum bezit ook een uitgebreid documentatiecentrum met ca. 50.000 publicaties over beeldende kunst vanaf Rodin, prenten en tekeningen, dia's en foto's. Deze consultatie- en uitleenbibliotheek is gratis na registratie op basis van identiteitskaart. Er is een computer voor consultatie van de catalogus (1/4 van het boekenbezit in databestand – 3/4 ontsloten d.m.v. steekkaarten) en een kopieerapparaat (0,05€ per copie). Open van dinsdag tot vrijdag, van 10 tot 16u.

wist je dat

Algemeen

Welke zaken kunnen aan bod komen?

Praat met de kinderen over het Middelheimmuseum aan de hand van de volgende vragen:

• Wat is een museum?

In een museum worden kunstwerken bewaard. Het Middelheimmuseum verzamelt beelden. Deze beelden zijn door kunstenaars gemaakt.

• Wat is beeldhouwkunst?

Een schilderij kan je aan de muur hangen maar een beeld staat in de ruimte. Het is belangrijk dat je een beeld langs alle kanten kan bekijken. Het woord "beeldhouwen" wil zeggen: "vanuit een blok materiaal (steen, hout.....) weghouwen om een beeld te krijgen.

Je zal zien dat er in het park nog beelden staan die op een andere manier gemaakt zijn, bijvoorbeeld gegoten in metaal, gemaakt uit plastic, houten delen bij elkaar gevoegd.

• Wat is een openluchtmuseum?

Het Middelheimmuseum is een openluchtmuseum. Hier wordt in de buitenlucht een verzameling bewaard en tentoongesteld. Omdat de beelden in de buitenlucht staan, moeten ze bestemd zijn tegen weersinvloeden. (Let ook zelf op aangepaste kledij bij je bezoek.)

• Wat is een verzameling?

Wie van jullie heeft een verzameling? Wat verzamel je? Wat doe je ermee?

• Is iemand van jullie al eens eerder in dit museum geweest? Of in een ander (openlucht)museum?

• Wat denk je dat je hier zal zien?

Een park met beelden uit de twintigste en de eenentwintigste eeuw: moderne beeldhouwkunst: van het begin van de twintigste eeuw tot jaren '60 en hedendaagse beeldhouwkunst: vanaf het begin van de jaren '70 tot nu.

MUSEUMREGELS:

WEL:

- Lopen en spelen.
- De beelden natekenen (ook fotograferen).
- Onder begeleiding de beelden voorzichtig aanraken.
- Vragen stellen aan de suppoost.
- Op een bank zitten en je boterhammen opeten.
- Dit is een zoektocht. Je mag het koffertje meenemen.
- Praten.

NIET:

- De dieren plagen.
- De beelden beklimmen of beschadigen.
- Papiertjes op de grond werpen.
- Takken afbreken.
- Vechten of andere mensen pijn doen.

• Zijn er regels in een museum?

Elk museum heeft afspraken wat je er wel en niet mag doen. Deze museumregels moeten gerespecteerd worden ter bescherming van de kunstwerken.

Ook de leerlingen worden hierdoor beschermd: een beeld kan omvallen, een beeld kan worden beschadigd.

Het verhaal

Dit verhaal kan je samen lezen in de klas. Het introduceert Muzzzé en August. In het museum gaat het verhaal verder. Deze twee figuren vormen in elk thema de rode draad voor het museumbezoek. Muzzzé ontdekt hoe August omgaat met een bepaald thema. Ook voor de leerlingen betekent dit hun eerste kennismaking.

Hallo! Ik ben Muzzzé. Ik ben een bijtje. Ik woon in het park van het Middelheimmuseum. In een bijenkorf heel hoog in de hoogste boom. 't Is hier echt super! Ik heb een reuzegrote tuin, om jaloers op te zijn. En er is hier altijd wat te zien en te beleven, je vindt me dus niet vaak thuis. Ik ontdek in het park altijd weer iets nieuws. Ik zie steeds nieuwe gezichten: oude mensen, jonge mensen, dikke, dunne, kromme, rechte.... en ook véééél kinderen!

Soms ontdek je ook wel vreemde dingen in het park. Ik weet het nog heel goed, de eerste keer dat ik van die grote, logge dingen zag. Ze waren overal, ze bewogen niet, ze stonden daar maar te staan. Ik wist echt niet wat ik er moest van denken. Tot op een dag...

Ik vloog weer zo'n beetje door het park. Het was zomer en warm en het had al dagen niet geregend. Ik was op zoek naar een koel plekje om wat uit te rusten. Aan de rand van het park, onder de schaduw van een grote eik, staat een groot gebouw. Ik was er al vaker langs gevlogen, maar naar binnen gaan durfde ik niet. Nu zag ik dat het raam openstond. Ik dacht geen twee keer na en vloog door het open venster het gebouw in. Ik kwam in een grote ruimte terecht. Daar, in het midden, stond een grote, zware steen. Een koele, koude steen, net wat ik nodig had!

Ik zat nog maar net op de steen toen ik een grommende stem hoorde: 'Potverdikke, rotbeest! Kom je mij hier lastigvallen?! Hup, er uit!' Een grote hand zoefde venijnig mijn richting uit. Ik kon ze net ontwijken en vloog verschrikt de andere kant op, recht op de neus van een oud, gerimpeld mannetje. Ik schrok me een hoedje en keek recht in zijn kleine, vlammeende oogjes. Het mannetje schrok even hard, want een bij op je neus... leuk is anders!

Even bleven we daar zo staan: hij – z'n hand nog in de lucht, onbeweeglijk – en ik, verstart van schrik, op zijn grote, bobbelige neus. Het oude mannetje dacht vast dat ik hem ging prikken, want hij bleef stokstijf staan. Maar in prikken had ik écht geen zin. En voor ik het goed en wel besepte, zei ik: 'Hallo, ik heet Muzzzé. Hoe heet jij?'

Dat was dus mijn eerste kennismaking met August, want zo heet het mannetje. Hij is een kunstenaar, en de ruimte met de steen is zijn atelier. August maakt beelden, die grote, logge dingen die ik al eerder in het park had gezien. August kent er werkelijk alles van, en is altijd blij als hij er mij kan over vertellen. Elke dag breng ik een bezoekje aan zijn atelier. Ik zet me op een steen terwijl August werkt en spannende verhalen vertelt over zijn beelden...

Woord + beeld

Om een beeld te kunnen beschrijven, heb je een uitgebreide woordenschat nodig. Taalontwikkeling is hierin belangrijk, evenals een juiste verwoording.

- Stop in een aantal zakken een onbekend voorwerp. Deel de klas op in groepjes. Per groepje leerlingen worden woorden gezocht die bij het voorwerp passen. Hun associaties worden gevormd terwijl ze het voorwerp in de zak alleen mogen **betasten**.

Daarna **bekijkt** een tweede groepje deze voorwerpen. Zij lezen de woorden en leggen naar eigen inzicht de voorwerpen bij de gevonden woorden. Komen de bedoelingen tussen de beide groepen overeen? Laat leerlingen dit motiveren aan elkaar.

Beter kijken

Een deel van een beeld vertelt iets over het geheel. Het visuele geheugen wordt geoefend via het bekijken in details.

- Het ontbrekende deel tekenen:
Via details kan je nagaan hoe het gehele beeld eruit zou zien.
Verzamel uit tijdschriften een aantal illustraties en knip hieruit een deel weg. Plak die illustraties op een vel papier. De leerlingen maken het geheel compleet door het ontbrekende deel erbij te tekenen.

- Het detail als begin:
Vertrek van een detail van een voorstelling en laat de leerlingen het geheel compleet maken. De bedoeling is nu dat de leerlingen gebruik maken van dezelfde vormtaal als het detail. Kies daarom details met een duidelijk herkenbare beeldtaal: hoekige tekening – met veel krulletjes en ornamenten – naar tekenfilm verwijzend – karikaturale tekeningen

Materiaal

Een materiaalkeuze heeft invloed op het beeld. Het is een bewuste keuze van de kunstenaar. Elk materiaal heeft zijn mogelijkheden en beperkingen.

- Verzamel in groepjes veel verschillende materialen en maak in de klas een materialendoosje met stukjes klei, gips, verschillende soorten metaal, hout en steen, glas, was, plastic. Noem dingen op die je kent uit het dagelijkse leven.

Wat kan je ontdekken over de kwaliteit van het materiaal: gewicht, hardheid, sterkte, breekbaarheid, absorberend vermogen, erosieverschijnselen.
Herken je materialen die geschikt zijn om buiten te gebruiken?

Tekenen

Verklaar het verschil tussen tekenen om iets te noteren en tekenen als kunstvorm. In het museum wordt tekenen vaak gebruikt om iets te leren over een beeld: de vorm, de houding, de expressie. Het is een hulpmiddel om observaties en ideeën te noteren, dus om beter te leren kijken.

- Natekenen:
Leerlingen tekenen een bekend onderwerp met in het achterhoofd deze motivering. Leg de nadruk op aandachtig kijken.

Laat hen er met pijlverwijzing bij schrijven wat ze niet kunnen tekenen: materiaalgebruik, kleur, textuur.

Tijdens het bezoek

- De leerlingen krijgen een bandje om de pols als teken dat zij deel uitmaken van de leefwereld van Muzzé. Zo nemen ze een herinnering mee uit het park. Je vindt de bandjes op de achterzijde van deze werkmap.

Voorzie een nietjesmachine, zo kan je deze bandjes dichtmaken.

- Regelmatig ontdek je dat er in het museumspel een tekenopdracht is ingelast. Voorzie tekenpapier en potlood. De tekeningen van beelden, fantasieën of notities kunnen verwerkt worden in het plakboek.

NAVERWERKING: Algemeen

Naverwerking

Woord + beeld

Welke beelden hebben de leerlingen gezien?

Kunnen zij zich de beelden nog herinneren?

Laat ze even nadenken en toon niet direct de foto's uit de themabladen. Laat de leerlingen dan hun favoriete beeld kiezen.

- De leerlingen schrijven woorden, associaties op bij dit beeld. Laat hen daarna hun favoriete beeld tekenen zoals zij het zich herinneren.

Bekijk nauwkeurig de relatie tussen hun woorden en hun tekening.

Schrijf woorden op het bord: mooi - lelijk - gevaarlijk - lief - saai - spannend - griezelig - boeiend

- Ga samen na welke beelden je gezien hebt in het museum. Laat de leerlingen een keuze maken tussen één beeld en één woord. Laat hen verwoorden waarom ze deze keuze gemaakt hebben. Bv. bij griezelig: hoe kan je zien dat het beeld griezelig was? Hoe heeft de kunstenaar dit gemaakt? Hoe zou je het beeld nog griezeliger kunnen maken?

Maak een griezelige tekening.

Vergelijk de tekeningen van de verschillende leerlingen: er bestaan veel verschillende uitingen van griezeligheid.

Vindt iedereen dezelfde vormen griezelig? Ga op zoek naar afbeeldingen, bv. insecten. Laat hen ontdekken dat griezelig ook mooi kan zijn.

Welke vormen roepen de idee van griezelig op en welke niet. Hoe komt dit?

Beter kijken

- Verzamel uit tijdschriften details van onbekende gebruiksvoorwerpen.

Leerlingen werken in paren. Een leerling heeft een detail van een afbeelding die hij totaal niet kent, maar hij is de deskundige. De andere leerling is een nieuwsgierige bezoeker. Hij wil zoveel mogelijk weten over dit nieuwe detail dat pas is gevonden.

De deskundige geeft antwoord op alle vragen of vertelt zelf wat hij weet over dit detail. Het prikkelt de woordenschat, de verbeelding, de fantasie, de ervaring van het kijken naar beelden.

- Laat de leerlingen zelf een detail van een afbeelding in tijdschriften zoeken: b.v. een vleugel van een vogel. Laat de verbeelding van het kind zoveel mogelijk werken door hen zelf een verhaal te laten schrijven over deze vondst van een nieuw ontdekte vogel.

Materiaal

Leerlingen hebben in het atelier van het museum of in de school een werkje gemaakt. Bedenk samen vragen over het materiaalgebruik.

- Welke functie heeft het gekozen materiaal?
Welke voordelen biedt het, welke nadelen?
Zou je het werk of delen ervan in een ander materiaal kunnen uitvoeren?

Welke techniek heb je moeten hanteren om het materiaal te bewerken?

Welk materiaal kan je kiezen indien dit werk buiten zou moeten staan?

Wat verandert er dan?

Welk materialen uit de eigen verzameling hebben ook de kunstenaars in het museum gebruikt?

- Welke beelden waren dit? Wat stelden ze voor?
Hoe moesten de kunstenaars te werk gaan om het beeld te maken?

Plakboek

- **Wat kan er in?**

Welk beeld ziet de leerling heel graag?

Een plattegrond om het beeld te situeren

Een eigen mening over hun lievelingsbeeld.

Een tekening van het beeld.

De tekeningen die leerlingen gemaakt hebben tijdens hun museumbezoek.

De nieuwe begrippen die leerlingen geleerd hebben.

Een foto van een beeldhouwwerkje dat de leerlingen maakten in het atelier.

Een eigen tekstje met hun ervaringen: wat was leuk?

Een afbeelding of kopie van een beeld uit de museumcollectie. Verzamel afbeeldingen in een doos, zodat de leerlingen er één kunnen uitkiezen. (Je kan hiervoor op zoek gaan naar museumcatalogi, kunsttijdschriften, postkaarten...)

Een keuze van de opdrachten die in deze werkmap als voorbereiding of verwerking van het museumbezoek worden voorgesteld.

- **Dit project moet niet in één dag worden afgewerkt, het plakboek kan steeds weer aangevuld worden met nieuwe bezoeken, nieuwe musea, nieuwe ontdekkingen, nieuwe indrukken.**

10 THEMA'S: een eigen keuze

De methodiek van Muzzé bestaat er o.a. in om afbeeldingen te linken aan thema's. Spel, opdrachten en gerelateerde foto's worden gebruikt om het engagement aan te moedigen.

Afbeeldingen vanuit het thema gedacht, worden gebruikt als voorbereiding. De voorbeelden komen soms uit de schilderkunst, soms uit de realiteit. De relatie tussen een thema en de leefwereld van de leerlingen is een dankbare link. Studies van de Tate Gallery in Engeland kwamen o.a. tot de volgende conclusies:

- Bekende voorwerpen of afbeeldingen kunnen helpen om moeilijke of ongewone moderne en hedendaagse kunst dichterbij de leerling te brengen, door links te leggen tussen kunstwerken en het echte leven.
- Een idee kan dikwijls snel en beknopt uitdrukking geven. Door te kijken naar een object of afbeelding wordt de noodzaak tot verwoorden overstegen.
- Bekende voorwerpen of afbeeldingen overstijgen leeftijdsgroepen en taalbarrières, ze helpen om leerlingen met diverse leeftijden of capaciteiten te engageren met kunstwerken.
- Het blijkt een geschikte methode te zijn voor leerlingen met leerproblemen.

Bronnen:

- Looking into the Tate – 1997, Tate Gallery Productions
- Kunst en kinderen 20ste eeuw – 1997, Documap, Averbode. Geertrui Pas en Solange Carnoy
- Werken met voorwerpen – 1995, handleiding voor docenten basisonderwijs.
Amsterdams Historisch Museum, Haags Historisch Museum,
Historisch Museum Rotterdam

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

 dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van

dit is de **Muzzé** AWARD van